

NACRX0029U7H

PhDr. Eva Drašarová, CSc.
Ředitelka Národního archivu
Zde

Dne: 13.07.2016 | Naše značka: NA- 1792-6/03-2016 | Vyřizuje/tel.: Hubený / 974 847 318
Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Berlín, Německo

ÚČEL CESTY: Příprava výstavy Československo-německé hospodářské vztahy ve 20. století a doprovodné publikace

ÚČASTNÍCI CESTY: PhDr. Pavel Dufek, Ph.D.; Mgr. František Frňka, Mgr. David Hubený

ZPRÁVU PODÁVÁ: PhDr. Pavel Dufek, Ph.D.; Mgr. František Frňka, Mgr. David Hubený

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Politický archiv Zahraničního úřadu a Spolkový archiv – Berlin-Lichterfelde

TRVÁNÍ CESTY: 13. – 17. června 2016

DATUM VYHOTOVENÍ: 13. července 2016

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Zahraníční pracovní cesta byla zahájena odjezdem účastníků v 6:27 vlakem EC 178 Alois Negrelli z hlavního nádraží Praha dne 13. června 2016. Do cílové stanice Berlín, hlavní nádraží, skupina dorazila téhož dne v 10:58. Návrat proběhl vlakem EC 179 Alois Negrelli, odjezd v 17:00 z hlavního nádraží Berlín dne 17. června 2016 a do pražského hlavního vlak přibyl téhož dne ve 21:28. Obě cesty proběhly bez mimořádných událostí a ubytování v Hotelu Delta, Pohlstraße 58, 10785 Berlín, bylo uspokojivé.

ČÁST ODBORNÁ:

Každý z účastníků bádá jak ve Spolkovém archivu – Berlin-, tak i Politickém archivu Zahraničního úřadu samostatně podle předem rozděleného plánu studia.

1) PhDr. Pavel Dufek, Ph.D. se ve Spolkovém archivu – Berlin-Lichterfelde zabýval nejprve fondem R 901 Auswärtiges Amt, v němž jsou uloženy materiály z let 1918 až 1920, z nichž studoval archiválie týkající se hospodářských vztahů Československa a Německa v letech 1918 a 1919. V první řadě se zaměřil na archiválie o navazování obchodních vztahů mezi oběma nově vzniklými republikami. Mezi předloženými materiály našel též několik dokumentů přímo souvisejících s dokumenty, které jsou uloženy v Národním archivu a týkají se dodávek uhlí z Čech do Bavorska na jaře 1919. Dalším fondem, na jehož studium se ve Spolkovém archivu – Berlin-Lichterfelde zaměřil, byl fond DC 20 Ministerrat der DDR. Z mnoha archiválií uložených v tomto fondu se zabýval těmi, které se týkají československo-východoněmecké hospodářské spolupráce v 80. letech 20. století a měření výkonů a výkonnosti československé a východoněmecké ekonomiky.

Bádání ve Spolkovém archivu – Berlin-Lichterfelde zpočátku bylo nepříznivě ovlivněno tím, že objednávací systém Invenio nebyl plně funkční: Nezdařilo se totiž jeho prostřednictvím zajistit předložení předem objednaných materiálů. Služba v badatelně byla s to zpětně zjistit, které materiály byly předem objednány, ale předání objednávky pro její přípravu nebylo automatické a tak bylo nutné je provést na místě s využitím správcovských oprávnění obsluhy badatelně.

V Politickém archivu Zahraničního úřadu se věnoval studiu fondu Gesandtschaft Prag. Zaměřil se na signatury obsahující archiválie vztahující se k mnoha záležitostem běžného obchodního a finančního styku mezi Československem a Německem ve 20. letech a v první polovině 30. let 20. století.

2) Mgr. František Frňka se ve Spolkovém archivu – Berlin-Lichterfelde zabýval fondem DC 20 Ministerrat der DDR, ve kterém jsou mimo jiné uloženy materiály týkající se vzájemných politických, hospodářských a kulturních styků Československa a NDR v letech 1949–1990. Byly prohlédnuty zejména dokumenty zachycující hospodářská jednání delegací obou států po vzniku

samostatné NDR v roce 1949 a dále dokumenty o možnostech a formách hospodářské spolupráce po sjednocení Německa v roce 1990.

Dále prostudoval spisy z fondu R 901 Auswärtiges Amt; jednalo se o materiály podchycující československo-německé hospodářské vztahy v letech 1918–1919, především zprávy o dovozu a vývozu jednotlivých druhů zboží (skla, dřeva, uhlí), o zákazu vývozu některých komodit, o pašování a situaci na hranicích. Nechyběla ani rokování o finančních otázkách mezi oběma státy (např. stížnosti na zabavování marek německým státním příslušníkům při přechodu státní hranice, reakce čs. úřadů apod.)

V Politickém archivu Zahraničního úřadu se věnoval studiu dalších spisů z fondu B 42, referát II A 5 (Ostblockstaaten), sign. 94.27 (Tschechoslowakei), jehož materiály částečně zpracoval již při služební cestě do Berlína v roce 2015. Nyní se jednalo hlavně o dokumenty týkající se československo-německých politických jednání předcházejících zřízení a zabezpečení chodu československého obchodního zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem a jeho německého protějšku v Praze. Dále byly prohlédnuty dokumenty z jednání o úpravách hraničních a příhraničních styků mezi ČSSR a SRN, o devizových otázkách spojených se vzájemnou výměnou zboží, o personálním obsazení delegací vysílaných k československo-německým obchodním jednáním, o dopravních otázkách ohledně přepravy zboží a surovin apod.

3) Mgr. David Hubený se ve Spolkovém archivu – Berlin-Lichterfelde zabýval fondem R 131 Reichspatentamt (dále jen RPA), kde jsou dochovány zprávy o pomoci RPA Patentnímu úřadu v Praze při vybavování knihovny tohoto nově vzniklého úřadu po první světové válce, jakož i řešení některých úředních problémů, a dále pak vyjádření RPA k likvidaci pražského Patentního úřadu za nacistické okupace. Nepovšimnuta nezůstala ani inkorporace Sudet do říšskoněmeckého patentního území a uvažovaná dělba práce mezi RPA a orgány průmyslového vlastnictví na Tisově Slovensku.

V Politickém archivu Zahraničního úřadu se převážně věnoval studiu fondu Gesandtschaft Prag, konkrétně průmyslové špionáži, vzájemným vztahům za druhé republiky a změnám tehdejší obchodní politiky pražské vlády, patentním záležitostem, filmovému a farmaceutickému průmyslu, jakož i produkci barev a laků. Zkoumána byla ještě zprostředkovatelská role říšskoněmeckého zastoupení v Praze mezi podniky působícími na území obou dvou států. V dalších fondech pak byl studován zájem Hitlerova Německa o nerostné bohatství a možnosti expanze říšskoněmeckých koncernů na pomnichovskou Podkarpatskou Rus.